Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) lausunto

Eduskunnan ympäristövaliokunta

25.10.2022

Sampo Villanen

erityisasiantuntija

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)

- sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen
- Veikkauksen tuottojen jakautuminen on määritelty arpajaislaissa:
  - 53 % urheilun ja liikuntakasvatuksen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen (opetus- ja kulttuuriministeriö)
  - 43 % terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (sosiaali- ja terveysministeriön **STEA-avustukset;** Valtiokonttorin kautta jaettu tuki sotiemme veteraanien hoitoon ja kuntoutukseen)
  - 4 % hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen (maa- ja metsätalousministeriö)
- STEA hallinnoi sosiaali- ja terveysjärjestöjen yleishyödylliseen, terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan kohdistuvia avustuksia.
- sosiaali- ja terveysministeriö (STM) päättää jaettavista avustuksista.

STEA-avustukset asumisneuvontaan

- vuodelle 2022 STEA-avustuksia myönnettiin 362,4 miljoonaa euroa
- STEA avusti 4,67 miljoonalla eurolla 31 avustuskohdetta, jotka sisälsivät suurimmaksi osaksi asumisneuvontaa
- muodostaa merkittävän osan kaikesta Suomessa toteutettavasta asumisneuvonnasta

STEA-avustusten myöntäminen

- STEA-avustuksia myönnetään vain hakemuksesta
- Avustusten myöntäminen on harkinnanvaraista: avustusten valmistelussa käytetään kokonaisharkintaa
- STEA-avustuksia voidaan myöntää oikeuskelpoisille rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen
- Avustusta ei myönnetä yksityishenkilöille, valtion virastoille, kunnille tai seurakunnille
- Avustusta ei myönnetä taloudellista etua tavoitteleville ammatinharjoittajille, yhtiöille ja osuuskunnille
- Avustusta ei myönnetä taloudelliseen toimintaan. Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan tavaroiden tai palvelun tarjoamista markkinoilla.
- **Avustusta ei myönnetä toimintaan, joka kuuluu kunnan, valtion tai muun viranomaisen yleisen tai erityisen järjestämisvastuun piiriin**.
  - Yleinen järjestämisvastuu: palvelu, joka kunnan on järjestettävä varaamiensa määrärahojen edellyttämässä ja mahdollistamassa laajuudessa.
  - Erityinen järjestämisvastuu: subjektiivisten oikeuksien perusteella järjestettävä palvelu, johon henkilöllä on oikeus, jos hän täyttää laissa säädetyt edellytykset oikeuden saamiseksi.

STEAn näkemys lakiehdotuksesta: myönteisiä vaikutuksia

Yhteenveto: lakiehdotus tuottaisi ymmärrettävän valtionavustuskokonaisuuden, jolla vahvistettaisiin asumisneuvonnan määrää Suomessa ja saataisiin lisää tietoa.

1. asumisneuvonnan monitoimijaisuus säilyisi
   - tukee useiden erilaisten kohderyhmien tavoittamista
2. asumisneuvonnan vahvistaminen noudattaisi Asunto ensin -periaatetta
   - asumisneuvonta tukee sekä niitä, jotka ovat päässeet kiinni asuntoon että ehkäisee ongelmien syventymistä ja asunnon menettämistä
3. lisäresurssit asumisneuvontaan otettaisiin huomioon STEAn omassa avustusharkinnassa
4. saataisiin lisää koottua tietoa asunnottomuudesta ja asumisneuvonnasta
   - asumisneuvonnan tuloksia ja vaikutuksia olisi helpompi arvioida

STEAn näkemys lakiehdotuksesta: kritiikkiä

1. asumisneuvonnan eri muotojen erottaminen toisistaan olisi jatkossakin vaikeaa
   - vaarana aikuissosiaalityön tekeminen järjestöavustuksilla
   - STEA toivoi lain helpottavan tätä, mutta ehdotus ei muuttaisi tilannetta
2. rahoitusta tulisi jatkossakin eri lähteistä
   - riski rahoitusten päällekkäisyydestä ja julkisten varojen käytön tehottomuudesta
3. toimintojen ja rahoitusten moninaisuus vaikeuttaa asumisneuvonnan tulosten arviointia

3 § Avustus asumisneuvontapalveluun

Lakiehdotus:

- ”Avustettavan asumisneuvontapalvelun tulee:

1) koskea kaikkia asukkaita riippumatta siitä, omistaako asunnon yksityinen vai julkinen taho ja millä perusteella asukas hallitsee asuntoa;”

STEAn ehdotus:

3 § otsikoksi: ”Avustuksen käyttötarkoitus”

”Avustettavan asumisneuvontapalvelun tulee:

1) olla kaikkien asukkaiden käytettävissä riippumatta siitä, omistaako asunnon yksityinen vai julkinen taho ja millä perusteella asukas hallitsee asuntoa;"

Perustelu: Ensisijaisuuden tulkinta kunnissa ja ARAssa.

- asumisneuvonnan tarve suurinta ja ensisijaista nimenomaan erityisryhmillä.
- asunnottomuuden vähentämiseksi asumisneuvonnan kohdentaminen niille ensisijaista
- laajentaminen muihin asukasryhmiin toissijainen tavoite.

4 § Hyväksyttävät kustannukset

- Kustannukset ja toiminnan sisällöt olisi parempi erottaa toisistaan

STEAn ehdotus:

→ Luettelo asumisneuvonnan sisällöistä eli toiminnoista siirretään 3 §:ään.

→ 3 §:n otsikoksi muutetaan ”Avustuksen käyttötarkoitus”.

→ 4 §:ään sisällytetään luettelo hyväksyttävistä kustannuksista, kuten henkilöstökulut, toimitilakulut ja muut toiminnan kannalta tarpeelliset ja kohtuulliset kulut.

- On hyvä, että hyväksyttäviä kustannuksia voidaan tarvittaessa täsmentää valtioneuvoston asetuksella.

5 § Avustuksen myöntämisessä huomioon otettavat seikat

- 2. mom. ”Avustusta myönnetään ensisijaisesti uuden asumisneuvontapalvelun kehittämiseen tai tuottamiseen ja olemassa olevan asumisneuvontapalvelun kehittämiseen tai laajentamiseen.”

- **STEAn ehdotus:**

”Avustusta myönnetään asumisneuvontapalvelun tuottamiseen ja uuden tai olemassa olevan asumisneuvontapalvelun kehittämiseen tai laajentamiseen.

Perustelu: STEA-avustuksiin ei vaikuta se, kehitetäänkö ehdotetulla ARA-avustuksella uutta toimintaa tai laajennetaanko olemassa olevaa. On tärkeää, että rahoitusta pystytään kohdentamaan myös olemassa olevalle asumisneuvonnalle.

Kiitos.

Sampo Villanen, erityisasiantuntija
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), sosiaali- ja terveysministeriö
sähköp. sampo.villanen@gov.fi
p. 0295 163 305

